

К. е. н. Бондаревська К. В., Брижак А. В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ГЛОБАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ПРОГРЕС ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Глобальний економічний прогрес – це продукт епохи постмодерну, переходу від індустріальної до постіндустріальної стадії економічного розвитку, формування основ ноосферно-космічної цивілізації [1]. В основі поняття «глобальний економічний прогрес» лежить глобалізація, що являє собою трансформацію світового співтовариства у відкриту систему інформаційних, технологічних, фінансових, економічних, політичних, культурних взаємозв'язків та взаємозалежностей [2].

Серед складових глобального економічного прогресу знаходиться не лише економічні, а й соціальні, правові, політичні, національні, культурні, духовні та інші сторони. Варто зазначити, що одним з основних критеріїв економічного прогресу є людський розвиток, саме тому показники розвитку людини і людства, враховуючи розвиток інтелектуального потенціалу, є вкрай важливим на сучасному етапі економічних та соціальних відносин. Процес прогресу простежується на глобальному, національному, регіональному, індивідуальному рівнях. Розвиток економічної глобалізації історично тривав протягом трьох етапів: XVI-XIX ст. – формування індустріальної цивілізації; перша половина XX ст. – становлення імперіалізму, формування ринкових механізмів регулювання; друга половина XX ст. – розпад системи імперіалізму та формування основ нового постіндустріального суспільства [3].

Під час аналізу впливу глобального економічного прогресу на суспільство як національного, так і глобального рівня необхідно уточнити питання про її носіїв, тобто форми її прояв.

Становлення глобальної економіки має свої як можливості, так і виклики (табл. 1).

Таблиця 1. Можливості та виклики глобальної економіки [4]

Можливості	Виклики
<ul style="list-style-type: none"> - технологічні, економічні й соціальні інновації; взаємодія між державами; - міжнародна координація; - доступ до передових досягнень людства; - можливості для застосування й поширення передових технологій; - сприяє зниженню витрат та підвищенню економічної ефективності виробництва; - прискорення розвитку продуктивних сил; - формування нових політичних підходів; - створення потужної ресурсної бази й інтелектуального потенціалу; - створюються умови міжфірмової взаємодії та співробітництва; - забезпечуються можливості додаткового переливання капіталів; - формується міжнародний ринок цінних паперів; - розробляються механізми міждержавного регулювання діяльності корпорацій. 	<ul style="list-style-type: none"> - посилення диспропорцій у розвитку різних країн світу; - загострення суперечностей розвитку міжнародних відносин; - зниження ефективності механізмів ринкового саморегулювання; - підвищення нестійкості економіки; - ризики спонтанного розвитку негативних явищ; - уникнення корпораціями державного контролю, скорочення ресурсу державного регулювання економічних процесів; - деформації національного відтворювального процесу; - поширення єдиних стандартів на національні культури; - моральне старіння робочої сили; - посилення дуалістичного характеру економіки; - підвищення впливу зовнішніх факторів на розвиток держави; - отримання надприбутків за рахунок підприємств сусідніх країн; - монополізація застосування нових технологій та інформації; - блокування ринків сировини та збуту; - експансійна цінова політика; - диктат рівня виробництва товарів та їх видів; - гальмування процесу передачі технологій.

Багато досліджень глобалізації вказують на ринок або комунікаційні технології як на її головних агентів, що лише підтверджує тенденцію досить туманного уявлення про її носіїв. Безперечно, інститути ринку, і комунікаційні технології є важливими агентами глобального управління, однак важливо відрізнити такі інститути від інститутів суспільства. Глобалізації як розповсюдженню однозначних стандартів цивілізації стали чинити опір носії й світи традиційних культур. Суспільство почало пручатися нав'язуванню універсальних норм і правил відносин, поведінки, права, особливо прав людини. Важливим аспектом цивілізаційного існування людства та глобальних економічних процесів є вироблення консенсусних позицій, які б об'єднували

представників різних культур та ціннісних систем. Тому дуже важливий кардинальний перегляд соціальних критеріїв світового розвитку і вироблення нової концепції сучасної світобудови, що зважає на інтереси всього людства, задля виживання світу загалом. Глобальний економічний прогрес в умовах сучасного світу стикається з такою проблемою, що провідне лідерство вже мають держави, які входять у «Велику сімку». Саме на них припадає не менше 12% населення планети і 60-70% світового ВВП. Саме вони виконують вирішальну функцію в МВФ, Світовому банку, СОТ і ОЕСР.

Список використаних джерел:

1. Глобалізація як тенденція розвитку людства. Глобальні проблеми світового господарства [Електронний ресурс] // Навчальні матеріали онлайн. – 2015. – Режим доступу: https://pidruchniki.com/123407-1461964/politekonomiya/globalizatsiya_tendentsiya_rozvitku_lyudstva_globalni_problemi_s_vitovogo_gospodarstva.
2. Глобалізація [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%93%D0%BB%D0%BE%D0%B-1%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F>.
3. Андріяш В. І. Історичні форми та етапи розвитку глобалізації / В. І. Андріяш, Є. І. Ривак // Наукові праці. Державне управління. – №230. – С. 6–8.
4. Радева М. М. Україна в глобальній економіці: виклики і можливості [Електронний ресурс] / М. М. Радева.– Режим доступу: http://www.economy.in.ua/pdf/3_2012/4.pdf